

ทำความเข้าใจ “Incoterms 2020”

(ตอนที่ ๒)

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

นายกฤติน ศรีรัฐ*

(ต่อจากตอนที่ ๑) แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

๓.๒ กลุ่มสำหรับการขนส่งทางน้ำ (Sea & inland waterway transport)

เงื่อนไขสำหรับการขนส่งทางน้ำนี้จะตามด้วยชื่อท่าเรือต้นทางหรือท่าเรือปลายทาง ใช้ได้ทั้งกับการขนส่งทางทะเลและน่านน้ำในประเทศ มีด้วยกัน ๔ เงื่อนไข ดังนี้

(๘) FAS (ตามด้วยชื่อท่าเรือต้นทาง) – Free Alongside Ship

เงื่อนไขการซื้อขายแบบนี้ ผู้ขายมีหน้าที่ส่งมอบสินค้าโดยนำไปวางไว้ข้างเรือที่จะใช้ขนส่งสินค้า ณ ท่าเรือต้นทางก็เป็นอันพ้นภาระและความเสี่ยงในตัวสินค้า และยังมีภาระทางศุลกากรสำหรับการส่งออกจากประเทศต้นทางด้วย (หากมี) ส่วนผู้ซื้อมีหน้าที่ในการจัดเตรียมการขนส่งสินค้าจากท่าเรือต้นทางไปยังปลายทางรวมถึงค่าใช้จ่ายด้วยตนเอง และมีหน้าที่ยกสินค้าขึ้นเรือที่จะใช้ขนส่งสินค้าเอง รวมถึงรับผิดชอบภาระทางศุลกากรสำหรับการนำเข้าสู่ประเทศปลายทางด้วย (หากมี)

(๙) FOB (ตามด้วยชื่อท่าเรือต้นทาง) – Free on Board

สำหรับเงื่อนไขการซื้อขายแบบ FOB นี้ ผู้ขายมีหน้าที่คล้ายกับ FAS เพียงแต่เพิ่มภาระในการนำสินค้าไปวางไว้บนเรือที่จะใช้ขนส่งด้วยจึงจะถือเป็นการส่งมอบและพ้นภาระกับความเสี่ยงในตัวสินค้า และยังมีภาระทางศุลกากรสำหรับการส่งออกจากประเทศต้นทางด้วย (หากมี) ส่วนผู้ซื้อ มีหน้าที่ในการจัดเตรียมการขนส่งสินค้าจากท่าเรือต้นทางไปยังปลายทางรวมถึงค่าใช้จ่ายด้วยตนเอง รวมถึงรับผิดชอบภาระทางศุลกากรสำหรับการนำเข้าสู่ประเทศปลายทางด้วย (หากมี)

(๑๐) CFR (ตามด้วยชื่อท่าเรือปลายทาง) – Cost and Freight

เงื่อนไขการซื้อขายแบบ CFR ผู้ขายมีหน้าที่เพิ่มขึ้นจาก FOB โดยมีหน้าที่ต้องจัดการขนส่งสินค้าไปยังท่าเรือปลายทางตามที่ระบุไว้ อย่างไรก็ตามแม้ผู้ขายมีหน้าที่จัดการและชำระค่าขนส่งเพื่อให้สินค้าไปยังท่าเรือปลายทางก็ตาม แต่ผู้ขายนั้นถือว่าพ้นความรับผิดชอบและความเสี่ยงในตัวสินค้า ตั้งแต่เมื่อส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ขนส่งที่ต้นทางเรียบร้อยแล้ว นอกจากนี้ผู้ขายยังมีภาระทางศุลกากรสำหรับการส่งออกจากประเทศต้นทางด้วย (หากมี) ส่วนผู้ซื้อแม้ไม่มีหน้าที่ในการขนส่งสินค้ามายังท่าเรือ

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

* ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา (เลขานุการแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ) น.บ. (เกียรตินิยมอันดับสอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), น.บ.ท., LL.M. in Admiralty, Tulane University, New Orleans, Louisiana, U.S., LL.M. Indiana University, Bloomington, Indiana U.S.)

ปลายทาง แต่สำหรับความเสี่ยงภัยในตัวสินค้าจะเริ่มหลังจากผู้ขายส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ขนส่งที่ทำเรือต้นทาง ดังนั้นการซื้อขายตามเงื่อนไข CFR นี้หากต้องการลดความเสี่ยงจากความเสียหายของสินค้าระหว่างการขนส่ง ผู้ซื้อก็ต้องจัดหาประกันภัยในตัวสินค้าระหว่างการขนส่งเอง นอกจากนี้ผู้ซื้อยังรับผิดชอบภาระทางศุลกากรสำหรับการนำเข้าสู่ประเทศปลายทางด้วย (หากมี)

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

เงื่อนไขการซื้อขายแบบ CFR นั้นคล้ายกับเงื่อนไขการซื้อขายแบบ CPT กล่าวคือทั้งสองแบบนี้ผู้ขายมีหน้าที่ทำสัญญาและชำระค่าขนส่งให้จนสินค้าถึงท่าเรือปลายทางหรือสถานที่ปลายทางตามที่ระบุไว้ด้วย แต่ภาระและความเสี่ยงภัยในตัวสินค้าของผู้ขายสิ้นสุดไปตั้งแต่เมื่อส่งมอบให้แก่ผู้ขนส่งที่ต้นทางแล้ว ผู้ซื้อที่มีหน้าที่ทำประกันความเสี่ยงภัยในตัวสินค้าระหว่างการขนส่งเอง

(๑๑) CIF (ตามด้วยชื่อท่าเรือปลายทาง) – Cost Insurance and Freight

เงื่อนไขการซื้อขายแบบ CIF จะรวมทั้งค่าขนส่งและค่าประกันภัยการขนส่งสินค้าไปยังท่าเรือปลายทางด้วย โดยผู้ขายมีหน้าที่เพิ่มขึ้นจากเงื่อนไข CFR โดยนอกจากผู้ขายต้องจัดการขนส่งสินค้าไปยังท่าเรือปลายทางตามที่ระบุไว้โดยเป็นผู้ชำระค่าขนส่งแล้ว ยังต้องทำประกันการขนส่งสินค้าให้แก่ผู้ซื้อด้วย แต่สัญญาประกันภัยที่ผู้ขายทำนี้จะเพียงพอประกันชนิดคุ้มครองขั้นพื้นฐาน (minimum) เท่านั้น และเช่นเดียวกับ CIF แม้ผู้ขายจะมีหน้าที่จัดการและชำระค่าขนส่งเพื่อให้สินค้าไปยังท่าเรือปลายทางก็ตาม แต่ผู้ขายนั้นถือว่าพ้นความรับผิดชอบและความเสี่ยงภัยในตัวสินค้าตั้งแต่เมื่อส่งมอบสินค้าถึงมือผู้ขนส่งที่ทำเรือต้นทางเรียบร้อยแล้ว นอกจากนี้ผู้ขายยังมีภาระทางศุลกากรสำหรับการส่งออกจากประเทศต้นทางด้วย (หากมี) ส่วนผู้ซื้อแม้ไม่มีหน้าที่ในการขนส่งสินค้ามายังท่าเรือปลายทาง แต่สำหรับความเสี่ยงภัยในตัวสินค้าจะเริ่มหลังจากผู้ขายส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ขนส่งที่ทำเรือต้นทาง และแม้ตามเงื่อนไขนี้ผู้ขายจะทำประกันการขนส่งสินค้าให้แก่ผู้ซื้อก็ตาม แต่เมื่อผู้ซื้อได้รับความเสี่ยงภัยในตัวสินค้ามาตั้งแต่มีการส่งมอบให้ผู้ขนส่งที่ทำเรือต้นทางแล้ว ดังนั้นหากเกิดความเสียหายแก่ตัวสินค้าระหว่างการขนส่งขึ้น ผู้ซื้อก็มีหน้าที่ต้องไปเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเอาจากผู้รับประกันเอง นอกจากนี้ผู้ซื้อยังรับผิดชอบภาระทางศุลกากรสำหรับการนำเข้าสู่ประเทศปลายทางด้วย (หากมี)

เงื่อนไขการซื้อขายแบบ CIF นั้นคล้ายกับเงื่อนไขการซื้อขายแบบ CIP กล่าวคือ ทั้งสองแบบนี้ผู้ขายเป็นผู้ทำสัญญาและชำระทั้งค่าขนส่งกับค่าประกันภัยสินค้านี้ระหว่างการขนส่งเช่นเดียวกัน แต่สำหรับสัญญาประกันภัยนั้นมีความแตกต่างกันตรงที่เงื่อนไขของ CIF เป็นเพียงประกันชนิดคุ้มครองขั้นพื้นฐาน (minimum) ส่วนเงื่อนไข CIP ต้องเป็นชนิดคุ้มครองทุกความเสี่ยงภัย (all risks)

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

๔. บทส่งท้าย

แม้ Incoterms จะได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในการซื้อขายระหว่างประเทศ และถือเป็นมาตรฐานสำหรับสัญญาซื้อขายที่ผู้ซื้อและผู้ขายส่วนใหญ่เข้าใจความหมายของเงื่อนไขต่าง ๆ ตรงกัน รวมถึงในวงการขนส่ง และการรับประกันภัยการขนส่งสินค้านี้ระหว่างประเทศด้วย แต่เงื่อนไข

และข้อกำหนดต่าง ๆ ดังกล่าวก็ถือเป็นเพียงส่วนหนึ่งของสัญญาเท่านั้นมิใช่กฎหมาย ด้วยเหตุนี้ หากกรณีมีข้อโต้แย้งและต้องวินิจฉัยโดยศาลหรือคณะอนุญาโตตุลาการแล้ว คู่สัญญาหรือคู่พิพาท ย่อมมีหน้าที่ต้องกล่าวอ้างและนำสืบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรายละเอียดในเงื่อนไขนั้น ๆ ให้สอดคล้อง กับประเด็นข้อพิพาทในการวินิจฉัยด้วย ทั้งเงื่อนไขการซื้อขายต่าง ๆ ใน Incoterms ที่คู่สัญญาเลือกมาใช้ กับการซื้อขายในแต่ละธุรกรรมนั้น คู่สัญญาก็อาจตกลงยกเว้นภาระหน้าที่บางประการ หรืออาจมี ธรรมเนียมปฏิบัติทางการค้าระหว่างกันเป็นอย่างอื่นได้ นอกจากนี้ ICC เองก็มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เงื่อนไขใน Incoterms อยู่ตลอด ซึ่งจากสถิติน่าจะมีการปรับปรุงใหญ่ทุก ๑๐ ปี ดังนั้นแม้จะเป็น เงื่อนไขเดียวกัน แต่หากเป็นคนละช่วงเวลา ก็อาจมีรายละเอียดข้อตกลงแตกต่างกันได้ จึงควรพิจารณา ด้วยว่าเป็นเงื่อนไขของ Incoterms ฉบับหรือปีใด การพิจารณานี้รวมถึงการค้นหาหรืออ้างอิง แนวคำพิพากษาศาลต่าง ๆ เช่นกัน

นอกจากนี้ ยังมีข้อที่ควรต้องระมัดระวังในการพิจารณาเงื่อนไขต่าง ๆ ของ Incoterms ที่ระบุ อยู่ในสัญญาซื้อขายอีก กล่าวคือ เงื่อนไขเหล่านี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาซื้อขายอันเป็นสัญญาระหว่าง ผู้ซื้อและผู้ขาย แม้ในการซื้อขายอาจจะมี ความเกี่ยวข้องกับสัญญาอื่น ได้แก่ สัญญาขนส่ง สัญญา ประกันภัย แต่ผู้พิจารณาก็ต้องไม่ลืมว่าเงื่อนไขต่าง ๆ ของ Incoterms นั้น เป็นเรื่องระหว่างผู้ซื้อและ ผู้ขายเท่านั้น คู่สัญญาซื้อขายไม่อาจนำภาระหน้าที่ของเงื่อนไขเหล่านี้ไปอ้างต่อบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ คู่สัญญาได้ ยกตัวอย่างเช่น ในบางกรณีผู้ซื้อสินค้าอาจเป็นผู้ทำสัญญาขนส่งกับผู้ขนส่งสินค้าด้วย ดังนี้ หากมีข้อพิพาทตามสัญญาขนส่งเกิดขึ้น คู่สัญญาตามสัญญาขนส่งย่อมไม่อาจอ้างเงื่อนไข Incoterms ในสัญญาซื้อขายเพื่อก่อให้เกิดภาระหน้าที่แก่บุคคลภายนอกที่มีใช้คู่สัญญาซื้อขายดังกล่าวได้ เว้นแต่บุคคลดังกล่าวจะยอมรับหรือไม่โต้แย้ง

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้า

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศในศาลฎีกา

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้า

ระหว่างประเทศ

ระหว่างประเทศ
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ